

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Факультет іноземної філології
Кафедра східних мов
Факультет історії та права
Кафедра всесвітньої історії

До 220-ї річниці з дня заснування університету

СХОДОЗНАВСТВО. АКТУАЛЬНІСТЬ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

*Матеріали доповідей
V Міжнародної науково-методичної конференції
29 березня 2024 р.
Частина I*

Харків – 2024

ЛАПА Арина. СУЧАСНЕ ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «СІМ'Я» В КИТАЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ.....	39
ЛИПОВА Ірина. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	40
МАЛАХІТІ Андрій, СНІГОВСЬКА Оксана. ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН КАРАМАНЛІЙСЬКОЇ ПИСЕМНОСТІ МАЛОАЗІЙСЬКИХ ГРЕКІВ.....	42
МОСКАЛЬОВ Дмитро, СЕМЕНІСТ Іван. СТРУКТУРНІ ТА ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ЯПОНСЬКИХ ПСЕВДОАНГЛІЦИЗМІВ (ВАСЕЙ-ЕЙГО).....	44
ОЗЕРСЬКА Оксана. КОМУНІКАТИВНО-ЛІНГВІСТИЧНІ СТРАТЕГІЇ У ДІЛОВОМУ ЕТИКЕТІ ПРОВЕДЕННЯ НАРАД В ЯПОНІЇ.....	46
ПАВЛЕНКО Анна. СПЕЦИФІКА КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	48
ПОЛОЖІЙ Олександра. ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПТУ «ЗНАННЯ» В ВИСЛОВАХ КОНФУЦІЯ ТА Г. С. СКОВОРОДИ.....	50
ПРИМАК Анастасія. ВИВЧЕННЯ ДІАЛЕКТІВ У ПОРІВНЯННІ ЗІ СТАНДАРТИЗОВАНОЮ ЯПОНСЬКОЮ МОВОЮ Є АКТУАЛЬНОЮ ТЕМОЮ СУЧАСНОЇ ЯПОНСЬКОЇ ЛІНГВІСТИКИ.....	52
САМОЙЛЕНКО Наталя. СЛОВОТВОРЧІ ПРОЦЕСИ У ПЕРЕКЛАДІ НАЗВ СВІТОВИХ БРЕНДІВ КИТАЙСЬКОЮ МОВОЮ.....	54
СИТНІКОВА Валерія. ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СИМВОЛІЗМУ ІМЕН КИТАЙСЬКОГО ПОХОДЖЕННЯ У МУЛЬТФІЛЬМІ «AVATAR. THE LAST AIRBENDER».....	56
СКРАЗЛОВСЬКА Ірина, КАРПЕНКО Олена. ЛІНГВОКУЛЬТУРНІ ОСОБЛИВОСТІ «Я-СУБ'ЄКТА» В ТУРЕЦЬКІЙ МОВІ (НА МАТЕРІАЛІ СОМАТИЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ).....	58
СТРЕБАК Дар'я. ЛІНГВІСТИЧНІ АСПЕКТИ РЕГІОНАЛЬНИХ ДІАЛЕКТІВ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ.....	60
ХОМІДДІНОВА Нігіна. БУКВЕНІ СЛОВА І ГІБРИДНІ УТВОРЕННЯ У КИТАЙСЬКІЙ ІТ-ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ІНТЕРНЕТ-ЛЕКСИЦІ.....	63
ЦИМБАЛ Світлана. СПОСОБИ МЕТАФОРИЗАЦІЇ КОМПЛЕМЕНТІВ НАПРЯМУ 趋向补语 СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ.....	63

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

PUTKARADZE Indira. SIMILARITIES TO DIFFERENCES BETWEEN GEORGIAN AND UKRAINIAN FAIRY TALES.....	65
БЕНЕДІК Катерина. ІМАГОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ У ДЕЯКИХ ОСОБЛИВОСТЯХ КИТАЙСЬКОМОВНИХ ПЕРЕКЛАДІВ ПОЕЗІЇ ЛЕСІ УКРАЇНКИ «МІЙ ШЛЯХ».....	67

почутого, піддання сумніву почутого (скептицизм), самозаперечення схвальної оцінки або компліменту тощо (田淵, 28).

Вживання aizuchi (相槌) також чітко регламентовано японським діловим етикетом. Є групи aizuchi (相槌), які є його складовими, а є такі, які навпаки, вважаються недоречними, оскільки не підтримують необхідний рівень ввічливості ділових перемовин, що може навіть вплинути на їх негативний результат. До першої рекомендованої групи aizuchi (так звані “правильні aizuchi” - ОК 相槌), наприклад, належать такі: Я згоден з Вашою думкою (おっしゃるとおりです。) Так(はい。) 驚きました。(Я здивований). До другої групи aizuchi (так звані “неправильні aizuchi”- NG 相槌), яка може негативно вплинути на перемовини, належать такі: Так (ええ。) Що? (はあ。) Так, зрозумів (はい、なるほど。) Так і є (ううん、そうそう).

Aizuchi обох груп вживаються для підтримання розмови, висловлення зрозуміння, або здивування словами співрозмовника, але aizuchi (相槌) першої групи є частиною keigo (敬語) - ввічливої японської мови, для якої характерно вживання ввічливих граматичних форм і лексичних одиниць, а друга група вживається у повсякденному неформальному спілкуванні, яке є недоречним для японського ділового етикету (田淵, 29).

Таким чином, до комунікативно-лінгвістичних стратегій у діловому етикеті проведення нарад і ділових зустрічей в Японії належать стратегії вербального і невербального спілкування на рівні keigo (敬語), доречного використання мовних кліше і aizuchi (相槌) відповідно ситуації ділового спілкування, вивчення і аналізу негативного досвіду ділових перемовин, а також окремих етапів ділової комунікативної ситуацій, які відрізняються в залежності від її мети.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. ビジネス敬語の基本講座 (2016). 東京: 成美堂出版.
2. 田淵, 真知子.(2008). 話し方・言葉遣いのビジネスマナー. 東京: 秀和システム.
3. 寺島, 康子.(2010). 実践ビジネス会話マナー. 東京: 西東社.

СПЕЦИФІКА КИТАЙСЬКОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Анна ПАВЛЕНКО

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Україна

Вивчення будь-якої мови супроводжується певними труднощами, як лінгвістичними (які залежать від фонетичних, синтаксичних та морфологічних особливостей мови), так і культурними (мовний етикет, фрази-кліше, різниця в семантико-культурному навантаженні певних лексичних одиниць тощо). Серед мовних систем світу особливе місце посідає китайська, яка відзначається низкою унікальних особливостей, що впливають на спосіб її сприйняття та освоєння. З метою кращого розуміння цієї специфіки активно досліджується як сама мова, так і способи її вивчення з урахуванням взаємозв'язку між мовними структурами та культурним контекстом.

Китайська писемність і вимова відрізняються від звичних для європейців. Китайські ієрогліфи – невід'ємна частина вивчення цієї мови, які можуть викликати труднощі через свою

унікальність. Китайський лінгвіст Юань Юмін, досліджуючи розвиток китайської ієрогліфіки, зазначає, що китайська писемність пройшла шлях від непередбачених схематичних зображень, що мали ситуативний характер розташування на різних матеріальних носіях, до чітко організованої системи, де кожен ієрогліф мав окреслену геометричну форму. Шляхом проведення багатьох досліджень і аналізів китайських друкованих творів, каліграфії та живопису, науковець Мінцзи Чжан виявив, що ієрогліф входить у структуру живопису та каліграфічного мистецтва як допоміжний елемент естетичної та семіотичної систем. Таким чином, ієрогліфи є не лише засобом поширення інформації, а й джерелом абстрактних форм у мистецтві. Візуальна форма письмового китайського знаку вкладається в метафоричну формулу, що символізує красу та життєву силу природи, енергію «ци» (енергію людського тіла) (Вейджун, 2022, 76)

Ще однією особливістю китайської мови, який може заплутати й ускладнити процес її вивчення, є велика кількість діалектів. Але, як зауважує шведський синолог Бернгард Карльгрен, той факт, що всі діалекти об'єднані однією системою письма, дозволяє китайцям розуміти одне одного й легко спілкуватися, принаймні письмово (Livaccari, 2024).

У китайській лінгвокультурній традиції також значну роль відіграє нумерологія. Китайці надають великого значення цифрам та номерам. Наприклад, цифра 4, що пишеться як 四 і вимовляється як «sì» (четвертий тон), звучить подібно до слова 死 «sǐ» (третій тон), що означає «померти». Через це число 4 у Китаї вважається нещасливим. Варто враховувати ці нюанси при побудові особистих, культурних та ділових контактів з представниками китайської нації.

Мовознавча наука давно дійшла висновку, що мову неможливо відокремити від культури, яка її формує. Як справедливо зауважує Ішак Багеа, заглиблення в культуру країни, мова якої вивчається, може мати великий вплив не тільки на мотивацію того, хто вивчає мову, а також на стиль спілкування та сприйняття мови (Багеа, 2023). У цьому контексті особливо важливу роль відіграють фразеологічні одиниці, які, на думку Інни Гопки, є одними з важливих культурних показників мови (Гопка, 2022). Китайські ідіоми та прислів'я є унікальними та специфічними одиницями мови, оскільки в них зосереджений досвід, історія та реалії китайської культури. Наприклад, вислів «士可殺不可辱» («Вчений може бути вбитий, але не може бути зневажений») відображає ідею пошани до знань та інтелекту, яка є важливою складовою китайської культури.

Отже, можна зробити висновок, що китайська мова зберігає в собі багатовікові культурні та мовні традиції Китаю. Тому при міжкультурному спілкуванні мають бути враховані особливості писемності, вимови та нюанси культурного контексту мови. Глибоке розуміння інтеркультурних аспектів запобігає виникненню непорозумінь та допомагає більш плідно використовувати мову.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Вейджун, В. (2022). Дослідження китайської ієрогліфіки в сучасному науковому дискурсі. *Актуальні питання гуманітарних наук*, 58 (1), 74-80.
2. Гопка, І. (2022). Лінгвопрагматичні особливості китайських ідіоматичних виразів (перекладознавчий аспект). *Сходознавство. Актуальність та перспективи. Матеріали III Міжнародної науковометодичної конференції, 6 травня 2022 р.* Харків: ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 34-36.
3. Bagea, I. (2023). *Cultural influences in language learning in a global context*. *Indo-MathEdu Intellectuals Journal*, 4(2), 630–645. doi:10.54373/imeij.v4i2.248
4. Livaccari, C. (2024). *The Chinese Language and the Languages of China*. Відтворено з <https://asiasociety.org/education/chinese-language-and-languages-china>